

RONGIKOOSTAJA I, II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid rongikoostaja I ja II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Eve Altermann	AS Eesti Raudtee
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Jana Kaimer	Elektriraudtee AS
Anto Looken	Raudteeamet
Raivo Pütsep	Tallinna Transpordikool
Mare Kallaste	Raudteeamet
Kaie Piiskop	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 10. aprill – 02. mai 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 9 ettevõtte ja asutuse esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Rongikoostaja I ja II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Rongikoostaja I ja II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Rongikoostaja I ja II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 27.05.2002 a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 5.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

2.2 Kutsealased terminid

Raudtee tehnokasutuseeskiri (edaspidi tehnokasutuseeskiri) - kehtestab raudteel (edaspidi raudtee) raudteeliikluse, raudteevedude, raudteehoiu, raudteeliiklusohutuse ja selle järelevalve alase töö korraldamise üldnõuded, samuti raudteel liiklevale raudteeveeremile (edaspidi veerem), raudtee ehitistele ja seadmetele ning raudtee signalisatsioonile (edaspidi signalisatsioon) esitatavad tehnilised nõuded kooskõlas kehtestatud tehniliste juhendite, juhiste ja muude tehniliste aktidega.

Raudtee signalisatsioonijuhend (edaspidi signalisatsioonijuhend) - määrab kindlaks raudteel (edaspidi raudtee) nähtavate ja kuuldavate signaalide süsteemid ning tehnilised nõuded signaalvahenditele, mille abil korraldatakse rongiliiklust ja manöövritööd (edaspidi raudteeliiklus).

Raudtee rongiliikluse ja manöövritöö juhend - määrab kindlaks rongiliikluse ja manöövritööde teostamise korra jaamades ja jaamavahedel

Harutee – üldjuhul vagunite etteandmiseks laadimis- või tühjendamispunkti või sealt äratoomiseks ehitatud raudtee, mis on rööpmelises ühenduses jaamateega või peateega jaamavahel. Haruteed võidakse kasutada ka muuks otstarbeks.

Jaam – rööpmestikuga meldepunkt, mis võimaldab rongide vastuvõtmist ja ärasaatmist, rongide vahetuse ja möödasõidu korraldamist ning vastava tehnilise varustatuse korral ka manöövritööd, veoste vastuvõtmist-väljaandmist ja reisijate teenindamist ning muid raudteeliiklusega seotud tehnilisi operatsioone.

Jaamakorraldaja – töötaja, kes jaamas ainuisikuliselt korraldab rongide vastuvõtmist, ärasaatmist, läbilaskmist ja teisi veeremiüksuste liikumisi pea- ja vastuvõtu-ärasaateteedel ning jaamades, kus puudub manöövridispetšer, ka muudel teedel.

Jaamatee – tee jaama piirides: pea-, vastuvõtu-, ärasaate-, sorteerimis-, laadimis-, väljatõmbe-, depoo-, ühendus- ja muu tee, mille otstarbe määrab tema kasutusviis.

Kõrvaltee – tee, millele suundudes veerem kaldub pöörmel sirgjoonelisest liikumissuunast kõrvale.

Manöövrijuht – töötaja, kes otseselt juhib manöövritest osavõtivate isikute tegevust ja kellelt käsku saamata ei ole manöövrivedurijuhil õigust panna vedurit liikuma.

Manöövriveerem – vagunigrupp, mis on kokku haagitud nii omavahel kui ka manöövriveduriga

Peatee – tee jaamavahel või jaamas, mis on jaamavahe tee vahetu jätk ja mis üldjuhul ei pöördu pöörmel kõrvale

Pööre – seade veeremi juhtimiseks ühelt teelt teisele. Pööre koosneb pöörangust, riströöpast koos kontrarööbastega ja rööbasteedest nende vahel.

Rööbastee (edaspidi tee) – pealisehitisest, muldkehast koos veeviimaritega ja muudest rajatistest koosnev ehitist, mida mööda liigub raudteeveerem.

Signaal – nähtav või kuuldav leppemärk teatud käskude edastamiseks

Sorteerimismägi – rajatis rongide ja muude veeremiüksuste koostamiseks või lahutamiseks, kus kasutatakse ära mäeharjale paigutatud veeremi raskusjõud nende iseveeremiseks sorteerimismäe all paiknevatele teedele.

Tehnokorraldusakt – kehtestatud vormi järgi koostatud dokument, mis sätestab tehnovahendite kasutamise korra ning ohutu rongiliikluse ja manöövr töö teostamise jaamas.

Tsentraliseerimata pöörang – pöörang, mille sulgrööpaid seatakse ümber käsitsi vahetult pöörme juures paikneva seademe mehhanismiga.

Tsentraliseeritud pöörang – pöörang, mille sulgrööpaid (liikuva südamikuga rüütrööpa puhul ka liikuvat südamikku) seatakse ümber kaugjuhtimisseadmete abil ja mille asendit kontrollitakse keskjuhtimispunktist.

Väljatömbetee – jaamatee (teatud juhul eriprofiiliga) manöövr töö teostamiseks või veeremi ümberpaigutamiseks ühelt teelt teisele.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub rongikoostamine veonduse, laonduse ja side valdkonda, kood I.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub rongikoostaja 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8312.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Rongikoostaja I, II
Inglise keeles:	Shunting foreman I, II
Vene keeles:	Составитель поездов I, II

5 KUTSEKIRJELDUS

Rongikoostaja töötab raudtee-ettevõtetes ning teistes ettevõtetes, kellede omanduses on raudtee infrastruktuuri rajatised või kes on raudteeoperaatorid

Oma tööülesannete täitmisel juhendab rongikoostaja kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest.

Töö nõuab tervisliku seisukorra vastavust, füüsilist vastupidavust, erialajuhendite tundmist ja nende täitmist. Rongikoostaja peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Rongikoostaja I tunneb tööohutuse nõudeid, raudtee tehnokasutuseeskirja, raudtee rongiliikluse ja manöövr tööde juhendit ning raudtee signalisatsioonijuhendit, rööbastee ja raudteeveeremi ehitust ning nende tehnilist seisukorda, manöövr tööde ja rongide koostamise korda, jaama tehnokorraldusakti nõudeid, signaalide ja signaalmärkide tähendust, signaalide kasutamise korda ja oskab kasutada jaama raadiosidet.

Rongikoostaja I töötab rongikoostaja II juhendamisel.

Rongikoostaja II kutsealased oskused võimaldavad töötada nii jaamades kui jaamavahedel ning teostada vagunite kommerts- ja tehnilist ülevaatus enne nende ära toomist haruteedelt või vahejaamadest.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Rongikoostaja II on võimeline edasi andma oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi, juhendama õpilasi ja juhtima töögruppi. Rongikoostaja II jälgib tööohutusnõuete täitmist, ennetab ja lahendab ohtlikke olukordi.

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab:

- **rongikoostaja I** valdama käesoleva kutsestandardi punktides 6.1 ja 6.2.1 kuni 6.2.12 (k.a.) esitatud kutseoskusi nõudeid, nõutav on põhiharidus ja kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 4 kuud järjepidevat töökogemust;
- **rongikoostaja II** valdama käesoleva kutsestandardi punktides 6.1 ja 6.2 esitatud kutseoskusi nõudeid, nõutav on põhiharidus, kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 1 aasta järjepidevat töökogemust.

Kutse eeldab visuaalset mälu, loogilist mõtlemist, koordinatsiooni- ja üldistusvõimet, arenenud vastutustunnet ning koostöövalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline sobivus tööks rongikoostajana. Rongikoostaja läbib perioodiliselt tervise- ja teadmiste kontrolli.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – algtase
- 6.1.2 Õigusaktid – algtase
 - 1) kutsealaga seotud õigusaktid
 - 2) tööõigus
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) keskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 6.1.4 Eesti keel – algtase (vt lisa A)
- 6.1.5 Suhtlemine – I algtase; II kesktase
- 6.1.6 Töögrupi juhtimine – I nõue puudub; II algtase
- 6.1.7 Kutse-eeetika

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Ülderialased oskused ja teadmised
 - 1) kutsealased mõisted eesti keeles
 - 2) kutsealal kasutatavad signaalid, nende kasutamine
 - 3) manöövri raadioside kasutamine
- 6.2.2 Saabuvate vagunigruppide lahutamise ja jaamadesse saatmiseks koostamise kord
- 6.2.3 Vagunite etteandmise kord haruteedele
- 6.2.4 Vagunite laadimis-tühjendamiskohtadele etteandmine, äratoomine ja ümberpaigutamine
- 6.2.5 Manöövritööde käigus vagunite pidurikingaga kinnitamise kord vastavalt jaama tehnikorraldusaktile või harutee juhendite nõuetele
- 6.2.6 Rongides ja manöövrikoosseisudes piduriproovi teostamine vastavalt kehtestatud korrale
- 6.2.7 Pidurivoolikute ühendamise ja lahutamise
- 6.2.8 Käsitsi teenindavate pöörangute ringiviimine ja sulgrööbaste lukustamine

- 6.2.9 Ohtliku koha piiramine
- 6.2.10 Seisva veeremi piiramise kord jaamas ja jaamavahel
- 6.2.11 Ohtlike kaupade vedu
- 6.2.12 Tegutsemine tööõnnetuse korral

Rongikoostaja II kvalifikatsioonile lisanduvad:

- 6.2.13 Vagunite kommerts- ja tehnilise järelevaatuse teostamine enne nende äratoomist haruteelt
- 6.2.14 Vaguni ülevaataja puudumisel vagunite tehnilise järelevaatuse teostamine ning tulemuste sissekandmine vagunite tehnilise teenindamise raamatusse
- 6.2.15 Rongides ja manöövrikoosseadetes piduriproovi teostamine ja vedurijuhile piduriõiendi andmine
- 6.2.16 Remonti saadetavatele vagunitele saatedokumentide vormistamine
- 6.2.17 Operaatorite puudumisel vagunite kommertsjärelevaatuse teostamine, vagunite üleskirjutamine ja rongide kaalulehe ja vedurijuhi sõidulehe vormistamine
- 6.2.18 Jaamavahesse väljasõitmisel vedurijuhi abi kohustuste täitmine
- 6.2.19 Rongikoosteplaani alusel rongi koostamine

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Arvuti kasutamine

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsiline ja vaimne sobivus
 - 2) loogiline mõtlemine
 - 3) visuaalne mälu
 - 4) koordinatsioonivõime
 - 5) kohanemisvõime
 - 6) õpivalmidus
 - 7) hoolikus
 - 8) kohusetunne
 - 9) koostöövalmidus
 - 10) vastutusvõime
- II kvalifikatsioonil lisaks:
- 11) iseseisvus
 - 12) algatusvõime
 - 13) planeerimisoskus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Keskase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.